

GELIJKHEID TUSSEN VROUWEN EN MANNEN

Een evidentie?

Memorandum 2019

BRUSSELSE RAAD VOOR GELIJKHEID
TUSSEN VROUWEN EN MANNEN
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

**Don't be afraid. Be focused.
Be determined. Be hopeful.
Be empowered.**

— Michelle Obama

INHOUD

1.	Presentatie	4
2.	Gender mainstreaming	6
3.	Bestrijding van discriminatie en bevordering van gelijke behandeling	10
4.	Geweld en pesterijen	13
5.	Kansarmoede en dakloosheid	16
6.	Werkgelegenheid en opleiding	19
7.	Mobiliteit en veiligheid	22
8.	Huisvesting	26
9.	Gezondheidspreventie	29
10.	Kinderbijslag	31
11.	Werking van de RGVM	33

1. Presentatie

Brusselse Raad voor de Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft de Brusselse Raad voor de Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen (hierna de **RGVM**) opgericht bij besluit van 19 juli 2012.

Wat betreft zijn samenstelling is de raad een uniek orgaan.

De raad bestaat uit:

- » *de sociale partners,*
- » *de Nederlandstalige Vrouwenraad, de Conseil des Femmes francophones de Belgique,*
- » *de relevante middenveldorganisaties,*
- » *en vertegenwoordig(st)ers van de academische wereld.*

De **RGVM** wijst erop dat het een permanente plicht is om te werken aan de uitdagingen inzake de gelijkheid tussen vrouwen en mannen. Er moet stelselmatig rekening worden gehouden met deze uitdagingen in het kader van de ontwikkeling van het beleid voor Brussel, in het dagelijks beheer van het gewest alsook bij de evaluatie van het beleid en de ondernomen acties betreffende de gelijkheid tussen vrouwen en mannen.

De **RGVM** houdt toezicht op aangelegenheden die prioritair zijn wegens hun impact op de levenskeuzes, de ontwikkeling en emancipatie van vrouwen en mannen. Deze aangelegenheden moeten worden benaderd vanuit een genderinvalshoek teneinde vrouwen en mannen op doeltreffende wijze te beschermen tegen discriminatie en bestaansonzekerheid op basis van gender.

De **RGVM** legt de nadruk op het belang van maatregelen tegen genderdiscriminatie, intersectorieel benaderd, in het domein van de werkgelegenheid, huisvesting, gendergerelateerd geweld, mobiliteit en armoedebestrijding. De raad vraagt om de inspanningen om gendergelijkheid op transversale wijze te bereiken, voort te zetten en te versterken.

2. Gender mainstreaming

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft de strategie van gender mainstreaming aangenomen krachtens de ordonnantie van 29 maart 2012 houdende de integratie van de genderdimensie in de beleidslijnen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en haar uitvoeringsbesluiten.

Het model van de gendertest werd vastgesteld door het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 april 2014 houdende de uitvoering van de ordonnantie van 29 maart 2012 houdende de integratie van de genderdimensie in de beleidslijnen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Sinds 1 januari 2019 maakt de gendertest deel uit van de nieuwe gelijkekansentest die werd ingevoerd door de ordonnantie van 4 oktober 2018 tot invoering van de gelijkekansentest en door het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 22 november 2018 tot uitvoering van de ordonnantie van 4 oktober 2018 tot invoering van de gelijkekansentest.

De **RGVM** wijst erop dat gender mainstreaming de fundamentele strategie blijft van het gelijke kansenbeleid tussen vrouwen en mannen. Deze strategie heeft als doel de gelijkheid tussen vrouwen en mannen in de samenleving te bewerkstelligen door de genderdimensie op te nemen in het beleid dat de overheid voert in eender welk domein. Het gaat dus om een transversale strategie ten aanzien van alle domeinen en ze is toepasselijk op elke fase van de beleidscyclus (bv. gender budgeting). Het doel van deze strategie is preventief, maar kan ook gepaard gaan met corrigerende maatregelen zoals positieve acties.

Gewestelijke prioriteiten

Om gender mainstreaming optimaal te implementeren op gewestelijk niveau moet het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn personeel voorbereiden opdat het de uitdagingen van gender mainstreaming op relevante wijze zou kunnen aangaan. De **RGVM** beveelt dus aan om voor het gewestelijk personeel stelselmatig opleidingen te organiseren.

De **RGVM** benadrukt dat de toepassing van en de controle op de gelijke kansentest menselijke- en financiële middelen vereisen evenals tools om de genderdimensie op te nemen in de verschillende instrumenten.

Aanbevelingen van de RGVM

- » **De Brusselse gewestelijke administratie, een speler in de verandering op de weg naar gendergelijkheid;**
De bestuurlijke instanties die het beleid van gendergelijkheid uitvoeren, moeten worden geconsolideerd;
- » **Gewestelijk personeel met engagement voor gendergelijkheid:**
  - In eerste instantie: bewustmaking en opleiding van de personen die betrokken zijn bij de invoering van **gender mainstreaming** en **gender budgeting**;
  - In tweede instantie: deze maatregel uitbreiden tot al het gewestelijk personeel
- » **Coördinatie van gender mainstreaming¹ :**
  - De “coördinatiegroep” en de “gendercorrespondenten” (m/v) opleiden in de geïntegreerde aanpak van de genderdimensie;
  - Passende opleidingsinstrumenten ontwikkelen.
- » **Intersectionaliteit opdat niemand aan de kant zou blijven staan:**
De intersectionele benadering verhoogt de doeltreffendheid van **gender mainstreaming**. Door de heterogeniteit van sociale groepen te erkennen laat het intersectioneel perspectief immers toe te analyseren welke andere factoren ertoe leiden dat genderongelijkheid nog groter wordt (gekruiste discriminatie).
- » **Twee manieren om tot gendergelijkheid te komen:**
Om gendergelijkheid te bewerkstelligen is het belangrijk **preventief** te handelen via de strategie van **gender mainstreaming** en ook **corrigerend** te handelen via het beleid van positieve actie.
- » **Controle op gender mainstreaming:**
Er moeten instrumenten worden ontwikkeld om de opvolging, de evaluatie en de monitoring van **gender mainstreaming** te verzekeren.
- » **Gender, een troef voor een doeltreffende “gelijkekansentest”² :**
De toepassing van en de controle op de gelijke kansentest vereisen menselijke en financiële middelen evenals tools om de genderdimensie te integreren in de verschillende instrumenten (bv. impactstudies).

- » **Een goed procesbeheer:**
De toepassing van **gender mainstreaming** en **gender budgeting** vereist de opmaak van een plan evenals instrumenten en genderindicatoren die ook rekening houden met intersectionaliteit.
- » **Maatregelen nemen om beter te meten:**
  - Het meten van genderverschillen is noodzakelijk om een samenhangend gendergelijkheidsbeleid op te bouwen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet daarom de gegevens over personen uitsplitsen naar geslacht en de manier van het verzamelen van gegevens verbeteren.
  - Het verzamelen van naar geslacht uitgesplitste gegevens moet gebaseerd zijn op goed bestuur, onder meer door het samenbrengen van de verschillende bronnen in één contactpunt, het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA).
- » **Naar een paritaire democratie:**
Zorgen voor een evenwicht tussen vrouwen en mannen in alle overheidsorganen.
- » **Gendergelijkheid stimuleren in de gemeenten:**
De Brusselse gemeenten ertoe bewegen het Europees Handvest voor de gelijkheid van vrouwen en mannen in het lokale leven te ondertekenen en de behoorlijke uitvoering ervan aan te moedigen.
- » **Geschriften op gemeenslachtige wijze toepassen, in alle wetteksten, opdat vrouwen zich bij de lezing even betrokken zouden voelen als mannen.**

1 Cf. Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 april 2014 houdende de uitvoering van de ordonnantie van 29 maart 2012 houdende de integratie van de genderdimensie in de beleidslijnen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2 Cf. Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot uitvoering van de ordonnantie van 4 oktober 2018 tot invoering van de gelijke kansentest.

3. Bestrijding van discriminatie en bevordering van gelijke behandeling

De strijd tegen discriminatie evenals een gelijke behandeling vereisen een benadering die alle doelgroepen en alle gebieden bestrijkt. De **RGVM** wijst erop dat de gelijke behandeling van vrouwen en mannen een prioriteit is in het kader van eender welk emancipatiebeleid.

Of het nu gaat om discriminatie op grond van afkomst, sociale status, seksuele geaardheid, handicap, leeftijd, ... Het zijn steeds vrouwen die eerst worden gediscrimineerd.

De **RGVM** wijst op de noodzaak om aandacht te hebben voor gekruiste discriminatie en genderongelijkheid op transversale wijze aan te pakken.

Gewestelijke prioriteiten

De **RGVM** legt de nadruk op het belang van de integratie van migrantenvrouwen en beveelt aan dat het werkgelegenheidsbeleid hun competenties zou waarderen en garanties zou bieden voor de inachtneming van hun rechten.

De **RGVM** gelooft in het potentieel van een Brussels gewest dat werkelijk paritair is. Hij beveelt het gewest aan de pariteit met gelijke bevoegdheden te bevorderen in instanties voor besluitvorming, beheer, raden van bestuur ...

Aanbevelingen van de RGVM

- » **Naar een "fifty-fifty" Brussels gewest:**
Het gewest moet de pariteit, of de gelijke deelname, bevorderen in instanties voor besluitvorming, beheer, raden van bestuur ...
- » **Onthaal en bewustmaking:**
  - Het integratietraject van nieuwkomers moet een verplicht luik over de gelijkheid van vrouwen en mannen omvatten.

» *Een inclusieve arbeidsmarkt:*

- De integratie van migrantenvrouwen moet worden versterkt. Daarom is het noodzakelijk dat het werkgelegenheidsbeleid de vaardigheden van migrantenvrouwen valideert door garanties te bieden voor de inachtneming van hun rechten.
- De etnostratificatie in zogenaamde kwetsbare betrekkingen moet worden geanalyseerd.
- De procedures voor de erkenning van diploma's moeten worden versneld en de vaardigheden en ervaring die door middel van passende opleidingsmogelijkheden zijn verworven, moeten worden gevaloriseerd.
- Een opleiding volgen is duur en geeft niet automatisch toegang tot een baan. Vacatures, knelpuntberoepen en kritieke functies moeten worden beoordeeld en op elkaar worden afgestemd om beter aan de behoeften te voldoen, ongeacht het geslacht.

4. Geweld en pesterijen

Geweld en pesterijen op basis van gender in de private, publieke of professionele sfeer vertegenwoordigen een ernstig maatschappelijk probleem dat iedereen aangaat. Deze fenomenen vragen om een genderbenadering en een specifiek antwoord naargelang ze een vrouw of een man treffen.

De **RGVM** legt de nadruk op de noodzaak om geen rangschikking op te stellen van vormen van geweld maar om elke vorm van geweld te bestrijden. Al die vormen van geweld zijn immers met elkaar verbonden en onderling verweven en vertegenwoordigen een continuüm: er bestaat dus niet zoiets als "klein geweld".

Gewestelijke prioriteiten

De **RGVM** roept op tot **nultolerantie** op het vlak van geweld en seksisme op Brussels grondgebied. Met het oog op de uitvoering van dit nultolerantiebeleid beveelt de raad aan om de coördinatie tussen het maatschappelijk middenveld, politie en gerecht te versterken om straffeloosheid te voorkomen en de opvang van slachtoffers van geweld te verbeteren, meer bepaald door mensen op te leiden die met deze slachtoffers in contact komen (politie, advocaten, rechters ...).

Aanbevelingen van de RGVM

Raad van Europa: Zich schikken naar de bepalingen die zijn opgenomen in het Verdrag van Istanbul³, geratificeerd door België;

- » **Het fenomeen meten:**
Stelselmatig de gegevens verzamelen van alle betrokken partijen (politie, gerecht, psycho-medisch-sociaal enz.) en de statistieken over geweld publiceren. Politieke en publieke instanties moeten dit geweld erkennen.
- » **De middelen geven om op te treden tegen geweld:**
  - Het budget voor het beleid ter bestrijding van gendergerelateerd geweld transparant en toegankelijk maken;
  - De financiële en personele middelen versterken die nodig zijn om alle vormen van geweld op doeltreffende wijze te bestrijden;
  - Subsidies toekennen aan de verenigingen die hulp bieden en informatie verstrekken aan slachtoffers;
- » **Alle inspanningen coördineren:**
  - De coördinatie verbeteren tussen het maatschappelijk middenveld, politie en gerecht, gericht op de preventie van straffeloosheid;
  - Eerstelijns werkers (m/v) en de betrokken professionals (m/v) stelselmatig opleiden op passende en continue wijze om de samenwerking te verbeteren;
- » **Werkelijk zorg dragen voor slachtoffers van geweld:**
  - Een nummer voor noodoproepen in gebruik nemen;
  - De informatie en ondersteuning van slachtoffers van seksueel geweld of seksuele intimidatie verbeteren;
  - De opvang en behandeling van slachtoffers van geweld verbeteren, meer bepaald via de opleiding van alle betrokken beroepsbeoefenaars (politie, advocaten, rechters, zorgpersoneel ...);
- » **Het plan ter bestrijding van geweld evalueren en het budget verhogen in functie van de reële behoeften;**

- » **Het plan ter bestrijding van geweld verrijken om het hoofd te kunnen bieden aan nieuwe uitdagingen:**
  - Geweld op intersectionele wijze benaderen door in het beleid factoren op te nemen zoals migratie, verslavingsproblemen, financiële moeilijkheden ..., door de betrokken vaardigheden te koppelen aan de acties ...;
  - Meer bewustmakings- en informatiecampagnes organiseren voor alle doelgroepen en vooral voor professionals (m/v) die in contact staan met de slachtoffers;
  - Seksisme in de reclame bestrijden, meer bepaald op openbare plaatsen die door gewestelijke en gemeentelijke instellingen worden gereguleerd;
  - De strijd tegen cyberseksisme opvoeren;
  - Een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van feminiciden maken om dit fenomeen te objectiveren en financiële en personele middelen te gebruiken om professionals op te leiden die in contact zijn met slachtoffers van geweld.
- » **Gebruik maken van de goede praktijken buiten ons Gewest voor de bestrijding van huiselijk geweld en de opvang van slachtoffers.**

³ Het Verdrag van de Raad van Europa inzake de preventie en de bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, Verdrag van Istanbul genaamd, is in werking getreden op 1 juli 2016.

5. Kansarmoede en dakloosheid

In het Brussels gewest bedraagt de “risicograad van armoede of sociale uitsluiting” ongeveer 38%⁴ en bijna een derde van alle Brusselaars leeft onder de armoederisicodrempel.

De uitdagingen van gendergelijkheid in dit domein aangaan is in de eerste plaats een kwestie van samenwerking tussen verschillende bestuursniveaus en verschillende soorten diensten.

De **RGVM** wijst erop dat in de ordonnantie van 4 oktober 2018 tot invoering van de gelijke kansentest “afkomst en sociale situatie” als een criterium wordt behouden, waarmee rekening dient te worden gehouden in de impactanalyse⁵. Dit criterium moet dus worden onderzocht in het kader van nieuwe wetgeving, subsidies, overheidsopdrachten, beheerscontracten en strategische planningsinstrumenten. De RGVM roept op tot een analyse volgens een intersectionele aanpak van de criteria op grond waarvan er wordt gediscrimineerd, met als doel kansarmoede beter te kunnen bestrijden.

Tegenover een uitsluitingsbeleid dat gericht is op de bestrijding van sociale fraude pleit de **RGVM** voor een inclusief beleid dat steunt op de toekenning van rechten en dat besparingen oplevert op het vlak van gezondheid, tewerkstelling enzovoort.

Gewestelijke prioriteiten

Het **niet-gebruik van sociale rechten** is een fenomeen dat in Brussel nadrukkelijk aanwezig is en overwegend vrouwen raakt. De **RGVM** beveelt aan om rechten automatisch toe te kennen, om informatie beschikbaar en toegankelijk te maken, om administratieve formaliteiten te vereenvoudigen en om personen op menselijke wijze te begeleiden.

De **RGVM** beveelt aan om de genderdimensie te integreren in de **strijd tegen dakloosheid** en pleit voor de eliminatie van de dakloosheid van kinderen. Daarom eist de raad specifieke plaatsen voor vrouwen en gezinnen met kinderen en stelt hij voor om woningen voor daklozen op te splitsen tussen woningen voor vrouwen/gezinnen enerzijds en mannen anderzijds en hun opvangcapaciteit te vergroten.

⁴ <http://www.ccc-ggc.brussels/nl/observatbru/publications/2018-welzijnsbarometer>

⁵ Cf. ordonnantie van 4 oktober 2018 tot invoering van de gelijke kansentest, hoofdstuk II, artikel 2.

Aanbevelingen van de RGVM

- » *De gewestelijke impact van sociale bescherming evalueren.*
- » *De genderdimensie invoeren in de strijd tegen armoede:*
  - Het Brussels actieplan voor armoedebestrijding evalueren volgens de genderdimensie.
- » *Het fenomeen van niet-gebruik van sociale rechten bestrijden:*
  - Rechten automatisch toekennen en alle informatie beschikbaar stellen;
  - De administratieve formaliteiten vereenvoudigen;
  - Op menselijke wijze rekening houden met de sociale situatie van de aanvra(a)g(st)er (eenoudergezin, ziekte ...).
- » *Een zoektocht naar werk om het risico van sociale uitsluiting te voorkomen:*

De controle op werkzoekenden (m/v) en hun activering bemoeilijken de levenstrajecten van deze mensen. Er moet dus rekening gehouden worden met de "levensfactoren" (*migratie, gezinssituatie, financiële en sociale situatie, gezondheid ...*) in de zoektocht naar werk van deze mensen om te voorkomen dat ze in een situatie van bestaansonzekerheid terechtkomen. Bij de sancties in het kader van de procedure over de beschikbaarheid van werkzoekenden voor de arbeidsmarkt moet men rekening houden met de leefomstandigheden van de betrokkene⁶.
- » *Administratieve status:*

Het statuut van samenwonende (m/v) zonder gezinslasten moet worden opgeheven. Dit statuut treft vooral vrouwen en vormt een obstakel voor hun economische onafhankelijkheid.
- » *De genderdimensie invoeren in de strijd tegen dakloosheid:*
  - De opvangcapaciteit vergroten voor vrouwen en mannen die dakloos zijn of in onzekere situaties verkeren.
  - De Sociale Verhuurkantoren (SVK's) moeten beter worden geïnformeerd met als doel eigenaars te sensibiliseren en ertoe te bewegen onderdak te bieden aan dakloze vrouwen.
  - Er moeten specifieke plaatsen worden voorbehouden voor vrouwen en gezinnen met kinderen, ook met als doel de dakloosheid van kinderen te elimineren.
  - Woningen voor dakloze vrouwen/gezinnen moeten worden gescheiden van woningen voor dakloze mannen. Hun onthaalcapaciteit moet worden vergroot.
  - De opvangcentra moeten ook na de winter open blijven.

6. Werkgelegenheid en opleiding

De arbeidsmarkt en de opleidingssector vervrouwelijken, maar ongelijkheden blijven bestaan en verschijnen in verschillende aspecten die betrekking hebben op: de loonkloof, de werkgelegenheidsgraad, het evenwicht tussen privé- en beroepsleven, het glazen plafond, deeltijds werk, "genderstratificatie" in zogenaamde "kwetsbare" sectoren enzovoort.

Gewestelijke prioriteiten

Het verbeteren van de levensomstandigheden van eenoudergezinnen verbeteren (waarvan 80% bestaat uit een alleenstaande moeder en haar kinderen) moet een prioriteit blijven voor het Brussels gewest. De **RGVM** beveelt de collectieve opvang aan van personen (kinderen, kwetsbare ouders) die ten laste zijn van het hoofd (m/v) van een eenoudergezin, om hun zoektocht naar werk of hun opleidingstraject te bevorderen.

De **RGVM** vestigt de aandacht op de loopbanen van vrouwen die een grillig profiel vertonen (deeltijds werk, loopbaanonderbreking ...). Dit heeft een aanzienlijke impact op de rustpensioenen van vrouwen, wat dan weer een groot risico van bestaansonzekerheid met zich meebrengt. Om aan deze situatie een einde te stellen, beveelt de RGVM aan om de openbare opvangstructuren te versterken en toegankelijker te maken: kribbes, extra schoolopvang, zorgverlening voor kwetsbare personen, ...

⁶ Dispo : activeringsprocedure voor werkzoekenden als onderdeel van hun zoektocht naar werk.

Aanbevelingen van de RGVM

» *Een geïnformeerde sector voor werkgelegenheid, socioprofessionele inschakeling en opleiding:*

- De professionals (m/v) in socioprofessionele inschakeling, werkgelegenheid en vorming opleiden in genderkwesties (wetgeving, seksistische stereotypen, onbewuste vooringenomenheid, intersectionaliteit enzovoort).
- Een opleiding volgen of werk zoeken is duur en met dit aspect moet rekening worden gehouden bij de evaluatie van het zoeken naar werk.
- Belangstellenden beter informeren over het behoud van hun rechten tijdens opleidingsperiodes, het risico van uitsluiting en sancties tijdens de opleiding.
- Acties ontwikkelen ter bevordering van de integratie van vrouwen in zogenaamde mannelijke beroepen en omgekeerd.
- De dienstenchequesector moet een vector blijven voor de integratie van werkzoekenden (m/v), een springplank naar een stabiele baan. Het is daarom noodzakelijk de opleidingsplannen te versterken en specifieke begeleiding te bieden aan werknemers (m/v) om hun ontwikkeling te waarborgen.

» *Genderdiscriminatie op het werk bestrijden:*

- Bewustmakingscampagnes voeren over de preventie van seksuele intimidatie op het werk.
- De loonkloof tussen mannen en vrouwen in het Gewest verkleinen in al zijn aspecten.
- Het glazen plafond doorbreken om het aantal vrouwen in kader- en leidinggevende functies en in de besluitvormingsorganen van bedrijven en organisaties te verhogen.

» *Tegen onzekere loopbanen voor vrouwen:*

Deeltijds werk, vaak van lage kwaliteit, is een typisch vrouwelijke aangelegenheid, of ze dat nu willen of niet. Dit leidt tot onderbrekingen in de beroepsloopbaan en tot een laag pensioen, waardoor steeds meer vrouwen in bestaansonzekerheid terechtkomen. Het is daarom noodzakelijk om de openbare opvangstructuren (kribbes, extra schoolopvang, zorgverlening voor kwetsbare personen, ...) te versterken en toegankelijker te maken. De RGVM steunt de federale besprekingen over maatregelen die het evenwicht tussen werk en privéleven kunnen verbeteren: het geboorteverlof verlengen en verplicht maken, het verlofstelsel flexibeler maken en collectieve arbeidstijdverkorting.

» *De situatie van eenoudergezinnen verbeteren:*

Eenoudergezinnen, voor 80% samengesteld uit vrouwen, moeten een prioriteit zijn voor het Brussels gewest. Het is voor alleenstaande moeders bijzonder moeilijk, en soms zelfs onmogelijk, werk te vinden of een opleiding te volgen als de opvang van kleine kinderen of de zorg voor kwetsbare personen voor wie zij verantwoordelijk zijn, niet op een collectieve manier wordt verstrekt.

» *De opvang van kleine kinderen aanpassen aan de huidige sociaaleconomische werkelijkheid:*

- Voldoen aan de groeiende behoeften van atypische opvang (flexibele uren, zieke kinderen, noodopvang ...) door de beschikbaarheid te vergroten en de toegankelijkheid te verbeteren.
- Uitbreiding en verbetering van de opvang van kleine kinderen in openbare plaatsingsstructuren. Op deze manier kunnen ouders een opleiding volgen of werk zoeken terwijl hun kinderen in professionele omstandigheden worden opgevangen.

» *De zoektocht naar werk humaniseren:*

- De controle op werkzoekenden en hun activering bemoeilijken de levensloop van deze mensen. Rekening houden met "levensfactoren" (migratie, familie, gezondheid, financiële of sociale factoren, ...) tijdens de zoektocht naar werk, voorkomt hun preciaire toestand.
- Bij de sancties in het kader van de procedure over de beschikbaarheid van werkzoekenden voor de arbeidsmarkt moet men rekening houden met de leefomstandigheden van de betrokkene.

7. Mobiliteit en veiligheid

Mobiliteit is essentieel voor de emancipatie en ontwikkeling van vrouwen en mannen.

Vrouwen en mannen verplaatsen zich niet op dezelfde wijze: meer trip *chaining*⁷ en *intermodaliteit*⁸ voor vrouwen, meer directe trajecten en *monomodaliteit*⁹ voor mannen. Daarom is het belangrijk om mobiliteit vanuit een genderperspectief te analyseren.

De intimidatie van vrouwen in de openbare ruimte en op het openbaar vervoer heeft ook een weerslag op hun mobiliteitsgewoonten. De **RGVM** wijst erop dat het van essentieel belang is dat elke burger zich in alle veiligheid kan verplaatsen en toegang heeft tot zijn activiteiten en vrijetijdsbesteding.

Gewestelijke prioriteiten

De **RGVM** beveelt aan om zich te schikken naar de eisen van de gelijkkansentest door de genderdimensie stelselmatig op te nemen in de samenwerking met de studiebureaus voor stedenbouwkunde en bouwkunde die voor het Brussels gewest werken.

Onder de acties ter bestrijding van het geweld tegen vrouwen roept de RGVM het Brussels gewest op om de maatregelen te nemen die nodig zijn om het veiligheidsgevoel bij vrouwen op het Brussels grondgebied te vergroten (openbaar vervoer en mobiliteit in het algemeen, openbare ruimte).

7 Trip chaining: opeenvolging van korte trajecten tussen punt A en punt B. Bijvoorbeeld: tussen de woonplaats en de werkplaats houdt men halt aan het kinderdagverblijf en de school om er de kinderen af te zetten.

8 Intermodaliteit: gebruik van verschillende vervoerswijzen om zich van punt A naar punt B te verplaatsen. Bijvoorbeeld: te voet, fiets, metro, fiets.

9 Monomodaliteit: gebruik van een enkel vervoersmiddel om zich van punt A naar punt B te verplaatsen.

Aanbevelingen van de RGVM

» *Alle actoren op het vlak van mobiliteit en stadsplanning bij het beleid betrekken:*

- De genderbenadering moet stelselmatig worden geïntegreerd in de samenwerking met de studiebureaus voor stedenbouwkunde en bouwkunde die voor het Brussels gewest werken (samenstelling van werkteams, opmaak van bestekken, adviesprocedures, gegevensverzameling, analyse van voorstellen en projecten enzovoort). Dit aspect is ook opgenomen in de gelijkkansentest.

» *De mobiliteitspraktijken van vrouwen en mannen meten:*

Statistische gegevens moeten worden uitgesplitst naar geslacht bij het verzamelen van informatie (tellingen op het terrein, enquêtes, exploitatie van externe enquêtes zoals de federale enquête BELDAM ...).

» *Het veiligheidsgevoel van vrouwen vergroten:*

» *In het openbaar vervoer:*

- Voorrang geven aan menselijke aanwezigheid en animatie in plaats van automatische inrichtingen (controles, in- en uitgangen) te installeren die verschillende problemen opleveren en slechts op middelmatige wijze bijdragen tot het verminderen van het onveiligheidsgevoel.
- Middelen toewijzen om de veiligheid van de passagiers (m/v) op het hele net te vergroten.

» *Voor alle vervoersmiddelen:*

De bestrijding van geweld tegen vrouwen moet ook gericht zijn op het wegnemen van het onveiligheidsgevoel op het gebied van mobiliteit (fiets, bus, auto ...). Voorbeeld van een mogelijke maatregel: bushalte op aanvraag ('s avonds en 's nachts).

» *Veiligheid in de openbare ruimte en op het openbaar vervoer:*

- Toezien op de gemengde samenstelling van de teams van veiligheidsagenten (gemeenschapswachten, MIVB-personeel ...).
- De teams sensibiliseren voor kwesties inzake gelijkheid van vrouwen en mannen.

» *Mobiliteit voor allen:*

Het openbaar vervoer moet gereduceerde tarieven bieden aan werkzoekenden:

- met het oog op een vlottere uitvoering van de stappen die ze moeten zetten en om de opleidingen/systemen van socioprofessionele inschakeling toegankelijker te maken,
- en hen bovendien in staat te stellen zich te verplaatsen en een sociaal leven te blijven leiden.

- Het concept van "menselijke mobiliteit" integreren in het beleid ter verbetering van de mobiliteit van vrouwen en mannen. Studies hebben aangetoond dat de mobiliteitspraktijken van vrouwen verschillen van die van mannen: vrouwen maken vooral gebruik van zachte mobiliteit en openbaar vervoer omdat ze minder snel een persoonlijk voertuig gebruiken. Bovendien zijn het vooral vrouwen die de mobiliteit van het hele gezin beheren.
  - Een, op gender gebaseerde diagnose, opbouwen en de resultaten toepassen in het mobiliteitsbeleid in stedelijke gebieden wat een verbetering van de zachte mobiliteit en de veiligheid van de openbare ruimten impliceert (verlichting, trottoirs verlagen, stoppen van de bus op aanvraag, fietspaden,...)
- #### » *De "kantoren van de tijd":*
- Nadenken over het levensritme, met name over het concept van "kantoren van de tijd" gericht op het synchroniseren van verschillende activiteiten om de noodzaak van verplaatsing te verminderen.

8. Huisvesting

De **RGVM** wijst erop dat huisvesting een fundamenteel recht is. Toegang hebben tot fatsoenlijke en betaalbare huisvesting garandeert een fatsoenlijke levenskwaliteit voor zowel vrouwen als mannen, meer bepaald voor eenoudergezinnen en alleenstaanden.

Gewestelijke prioriteiten

Om de toegang tot huisvesting te verbeteren beveelt de **RGVM** aan om instrumenten in te voeren voor een gendergevoelig huurbeleid dat mechanismen omvat voor de toegankelijkheid van huurwoningen (tabel van referentiehuurprijzen, plafond van huurprijzen, maximaal bedrag aan lasten in functie van inkomenspercentages, kwaliteitscriteria van de woningen ...).

Voorkomen dat mensen hun woning verliezen, vooral slachtoffers van gendergeweld en personen met een ander risico van bestaansonzekerheid, moet een prioriteit zijn voor het gewest.

Aanbevelingen van de RGVM

- » *Alle ambtenaren opleiden in gender mainstreaming*
- » *Geschikte woningen voor de meest kwetsbare personen:*
  - Voorrang geven aan het voorkomen dat vrouwen/mannen hun woning verliezen, meer bepaald slachtoffers van geweld en personen met een ander risico van bestaansonzekerheid.
  - Volgens geslacht uitgesplitste statistische gegevens verzamelen over het verlies van een woning en uitzetting uit een huurwoning.
  - Instrumenten invoeren voor een gendergevoelig huurbeleid dat mechanismen omvat voor de toegankelijkheid van huurwoningen (tabel van referentiehuurprijzen, plafond van huurprijzen, maximale lasten in functie van inkomenspercentages, kwaliteitscriteria van de woningen ...).

- Rekening houden met overgangperiodes die in het leven kunnen voorkomen en die mensen kwetsbaar maken. Sommige mensen combineren verschillende statussen op verschillende tijdstippen.
- Medehuurder versus samenwonende: het begrip medehuurder/alleenstaande niet verwarren met dat van samenwonende. Sommige bijstandsorganisaties gaan ervan uit dat er sprake is van samenwonen terwijl het in werkelijkheid om samenhuizen gaat. Het is veeleer de geest van de wet die in acht moet worden genomen, daar de financiële gevolgen voor de betrokkenen niet te verwaarlozen zijn (bv. voor de toekenning van een werkloosheidsuitkering).
- Bestrijding van discriminatie op grond van geslacht en discriminatie van eenoudergezinnen bij de toegang tot huisvesting.
- Het aanbod van sociale woningen voor eenoudergezinnen vergroten en zorgen voor voldoende overgangswoningen in geval van huiselijk geweld.
- Versterking van structurele subsidies voor nachtopvang en dagcentra voor vrouwen en kinderen
- Creëren van informatiecentra en eerstelijnsruimten voor : noodopvang, gezondheidszorg, opvangcentra, beschermde huizen, sociale restaurants, ...

9. Gezondheidspreventie

De **RGVM** roept op tot een Brussels beleid inzake volksgezondheid en bijstand aan personen dat de gelijkheid tussen vrouwen en mannen bevordert, de toegang tot openbare gezondheidsdiensten garandeert en seksuele en reproductieve rechten verdedigt.

Gewestelijke prioriteiten

De **RGVM** wijst erop dat het gewest voldoende begrotingsmiddelen moet vrijmaken om de overheveling van bevoegdheden op sociaal, gezondheids-, bijstands- en gezinsvlak te verzekeren (onder meer om het nieuwe model van de kinderbijslag te consolideren).

De **RGVM** vraagt om de tewerkstelling en opleiding van sociale en gezondheidswerkers (m/v) te bevorderen om knelpuntberoepen weg te werken, de arbeidsomstandigheden in deze sectoren te verbeteren en een opleidings- en tewerkstellingscentrum voor beroepen in de gezondheids- en de sociale sector op te richten met inbegrip van een opleidingsmodule inzake gelijkheid van vrouwen en mannen.

Aanbevelingen

- » De reproductieve gezondheid, de begeleiding van de zwangerschap en preventie van gynaecologisch "geweld" in de gezondheidszorg bevorderen;
- » Het gewestelijk gezondheidsbeleid moet bijzondere aandacht besteden aan de reproductieve gezondheid en de begeleiding van de zwangerschap en van pasgeborenen, met name voor alleenstaande moeders;
- » Financiële steun voor de centra voor gezinsplanning.
- » Het recht op VZO erkennen als medische handeling, vastgelegd in de wet, en als een kwestie van volksgezondheid;
- » Erkenning van de specifieke aard van het werk van huisartsen die in centra voor gezinsplanning en abortuscentra werken en ervoor zorgen dat ze hun erkenning behouden (gelet op het groeiend tekort aan huisartsen en meer bepaald aan artsen die zijn opgeleid in VZO);
- » De tewerkstelling en opleiding van sociale en gezondheidswerkers (m/v) bevorderen om knelpuntberoepen weg te werken, de arbeidsomstandigheden in deze sectoren te verbeteren en een opleidings- en tewerkstellingscentrum voor beroepen in de gezondheids- en de sociale sector op te richten met inbegrip van een opleidingsmodule inzake gelijkheid van vrouwen en mannen;
- » Integratie van de genderdimensie in onderzoeksprogramma's en medische opleiding voor alle gezondheidswerkers (universiteiten, gezondheidsscholen, planning, ...);
- » Bewustmakingscampagnes en preventiemaatregelen uitvoeren die meer op vrouwen zijn gericht;
- » Garanderen van kwaliteitsgeneesmiddelen die voor iedereen toegankelijk zijn.

10. Kinderbijslag

De kinderbijslag blijft de meest emblematische maatregel van het gezinsbeleid en is essentieel voor ons algemeen stelsel van sociale zekerheid. Met deze toelage wordt het risico van verarming van gezinnen als gevolg van de aanwezigheid van kinderen tegengegaan.

De **RGVM** vraagt om de beginselen van niet-discriminatie en het recht van het kind te versterken en te analyseren om de bescherming van de begunstigden tegen het risico van uitsluiting en bestaansonzekerheid te waarborgen.

Gewestelijke prioriteiten

Het gewestelijk beleid inzake kinderbijslag moet aan een gelijkkansentest worden onderworpen alvorens het ten uitvoer te leggen.

Dit beleid moet met name gericht zijn op de bestrijding van de risico's van verarming van kwetsbare gezinnen (eenoudergezinnen enz.) en moet worden opgenomen in het kader van de bestrijding door het gewest van armoede en uitsluiting.

Aanbevelingen van de RGVM

- » *De impact analyseren van het beleid op het budget dat wordt toegekend aan het gewestelijk kinderbijslagbeleid;*
- » *Menselijke begeleiding:*
  - Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan de informatie, de opvang en de begeleiding van gezinnen, meer bepaald door een specifiek systeem van bijstand en informatie voor gezinnen op te zetten om het fenomeen van non take-up van rechten, dat vooral in Brussel voorkomt en een meerderheid van de vrouwen treft, te voorkomen.
  - Beter coördineren van gegevensuitwisseling en een menselijk controlebeleid voeren.
- » *Rechten van het kind:*
Het recht op kinderbijslag toekennen aan kansarme kinderen, ongeacht hun status.
- » *De meest kwetsbare gezinnen identificeren:*
De verzamelde gegevens over eenoudergezinnen, grote gezinnen, opnieuw samengestelde gezinnen moeten volgens geslacht zijn uitgesplitst en overeenkomstig de verschillende criteria zoals bepaald in de ordonnantie en het besluit betreffende de gelijke kansentest, met als doel gekruiste discriminatie beter te bestrijden.
- » *De rechten inzake toeslagen voor kwetsbare gezinnen automatisch toekennen.*

11. Werking van de RGVM

De **RGVM** heeft meer bepaald de opdracht adviezen en aanbevelingen te formuleren met betrekking tot alle aangelegenheden in verband met de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Hij geeft voorrang aan adviezen over regulerende maatregelen die een impact hebben op de gelijkheid van vrouwen en mannen in ons gewest.

De **RGVM** oefent zijn opdracht van adviesorgaan op zowel reactieve als proactieve wijze uit. Hij waakt over de correcte uitvoering en toepassing van de ordonnantie inzake gender mainstreaming met als doel de gelijkheid van vrouwen en mannen te bewerkstelligen in alle aspecten van het leven in het gewest en van de gewestelijke bevoegdheden.

Gewestelijke prioriteiten

De voorbereiding van de vergaderingen en acties van de **RGVM** is afhankelijk van de beschikking over een doeltreffend secretariaat. Aan deze voorwaarde moet absoluut worden voldaan opdat de **RGVM** de rol zou kunnen vervullen die de wet aan deze raad toekent. Met het oog op de goede werking van de raad en de inachtneming van de inhoud van de ordonnantie vraagt de RGVM om passende ondersteuning met personeel en financiële middelen.

Aanbevelingen van de RGVM

- » De verplichting invoeren om het advies van de Brusselse Raad voor de Gelijkheid tussen Mannen en Vrouwen in te winnen, ten minste in de domeinen in verband waarmee de regering in het begin van de legislatuur bepaalt dat ze voorrang moeten krijgen.
- » In het begin van de legislatuur stelt elk regeringslid aan de **RGVM** zijn of haar programma inzake gelijkheid van vrouwen en mannen en *gender mainstreaming* voor opdat de **RGVM** ook bij aanvang van de legislatuur een advies in verband hiermee zou kunnen uitbrengen.
- » De samenwerking versterken met het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, een federale instelling die tot taak heeft de gelijkheid van vrouwen en mannen te garanderen en te bevorderen en alle vormen van discriminatie of ongelijkheid op grond van geslacht te bestrijden, door de ontwikkeling en uitvoering van een passend wettelijk kader en van passende structuren, strategieën, instrumenten en acties > de twee samenwerkingsprotocollen.
- » Vrouwenorganisaties ondersteunen die gelijke rechten en kansen voor vrouwen en mannen bevorderen.
- » De **RGVM** vraagt een recht van inzage in de evaluatie van het beleid (bestek, test ...).

BRUSSELSE RAAD VOOR GELIJKHEID TUSSEN VROUWEN EN MANNEN

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Brusselse Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen
C/O Gewestelijke Overheidsdienst Brussel

equal.brussels

Kruidtuinlaan 20 - 1035 Brussel

equal@sprb.brussels - www.goforequality.brussels

[f /goforequality](https://www.facebook.com/goforequality)

Verantwoordelijke uitgever & redactie

Leden van de Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen

Design

[Starring Jane](#)